

СХВАЛЕНО

Вченою радою КНЗ КОР
«Київський обласний
інститут післядипломної
освіти педагогічних кадрів»
(протокол № 1 від
07 лютого 2024 р.)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Ректор КНЗ КОР «Київський
обласний інститут післядипломної
освіти педагогічних кадрів»

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Наказ від «14» лютого 2025 р. № 67

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
ВЧИТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ
«СЕН «ЗЕРНА»: РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНО-ЕМОЦІЙНИХ НАВИЧОК
ТА ПІДТРИМКА БЛАГОПОЛУЧЧЯ ДІТЕЙ І ПЕДАГОГІВ»**

Пояснювальна записка

Одним із пріоритетних напрямів забезпечення системності і сталості освітніх реформ (розбудови Нової української школи, реалізації Державних стандартів початкової та базової середньої освіти) є створення умов для неперервного професійного розвитку вчителів, удосконалення їхньої професійної компетентності, зокрема щодо розвитку наскрізних умінь та соціально-емоційних навичок здобувачів освіти та підтримки їхнього благополуччя.

Програму підвищення кваліфікації СЕН «Зерна»: розвиток соціально-емоційних навичок та підтримка благополуччя дітей і педагогів» розроблено на виконання завдань із якісної та сталої підтримки реалізації Концепції Нової української школи, у межах проєктів «Діяльнісний підхід у школі», «Діяльнісний підхід у закладах вищої та післядипломної педагогічної освіти», які реалізуються відповідно до Меморандуму про взаєморозуміння між Міністерством освіти і науки України та the LEGO Foundation щодо співпраці у сфері освіти та науки (2023 рік).

Програма є складовою цілісної екосистемної підготовки педагогів ЗЗСО та забезпечує інтеграцію змісту програм підвищення кваліфікації, навчальних дисциплін (спецкурсів та модулів): «Діяльнісний підхід у початковій школі», «Благополуччя дітей та педагогів: дієві інструменти і практики психосоціальної підтримки», «Лідерство в умовах трансформаційних змін в освіті», «Діяльнісний підхід у загальній середній освіті в реаліях сьогодення» та ін.

Програму розроблено з урахуванням положень: Конвенції про права дитини, законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Національної стратегії розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі, постанов Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 р. № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» (зі змінами), від 30.09.2020 р. № 898 «Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти» (зі змінами), від 21.08.2019 р. №800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників», розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 р. № 988-р «Про затвердження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року», наказів Міністерства освіти і науки України від 11.10.2023 р. № 1235 «Про деякі питання впровадження освітніх компонентів (навчальних дисциплін, спецкурсів, модулів) з психосоціальної підтримки дітей та педагогів в умовах кризових ситуацій, упровадження ігрових і діяльнісних методів навчання та розвитку» та від 11.11.2024 р. № 1603 «Про внесення змін у додатки до наказу Міністерства освіти і науки України від 11.10.2023 №1235», а також інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність закладів загальної середньої освіти та з урахуванням європейського вектору розвитку освіти України, стратегії реформування галузі освіти в Україні, новітніх зарубіжних і вітчизняних наукових розробок, кращих практик у сфері післядипломної освіти та професійного розвитку педагогічних працівників.

Програма розроблена на основі принципів системного, особистісного, компетентнісного, андрагогічного, середовищного та діяльнісного підходів.

Мета освітньої програми: забезпечення неперервного професійного розвитку вчителів закладів загальної середньої освіти із соціально-емоційного навчання та підтримки благополуччя здобувачів освіти й педагогів задля сталості імплементації реформи «Нова українська школа» в умовах воєнного та повоєнного часу; розвиток професійного потенціалу педагогів як системного показника готовності до здійснення інноваційної діяльності, трансформації найновіших досягнень науки й передового педагогічного досвіду, використання кращих методик навчання в практику роботи.

Основні завдання програми:

- забезпечити розвиток ціннісного ставлення вчителів ЗЗСО до соціально-емоційного навчання у початковій та базовій школі;
- поглибити й розширити знання вчителів ЗЗСО щодо соціально-емоційного навчання, розвитку соціально-емоційних навичок та підтримки благополуччя дітей і педагогів в умовах воєнного та повоєнного часу;
- удосконалити вміння вчителів ЗЗСО щодо соціально-емоційного навчання, розвитку соціально-емоційних навичок та підтримки благополуччя дітей і педагогів в умовах воєнного та повоєнного часу;
- стимулювати розвиток компетентностей учителів ЗЗСО;
- сприяти розвитку значущих професійних якостей учителів ЗЗСО, зокрема, агентності, психологічної стійкості, рефлексивності, мотивації до професійного самовдосконалення.

Загальні очікувані результати охоплюють:

Знання й розуміння:

- сучасних тенденцій розвитку освіти;
- нормативно-правових основ, законодавчих актів у сфері початкової освіти, базової освіти;
- концептуальних засад Нової української школи;
- сутності соціально-емоційного навчання; значущості соціально-емоційних навичок дітей та дорослих у контексті сучасного світу;
- діяльнісного підходу як методології реалізації Програми СЕН «Зерна».

Уміння:

- планувати та організовувати освітній процес відповідно до вимог чинного законодавства та нормативних документів, які регламентують діяльність початкової та базової школи;
- аналізувати та систематизувати інформацію, критично мислити, використовувати можливості штучного інтелекту для дослідження питань щодо соціально-емоційного навчання в освітньому процесі;
- аналізувати активності Програми СЕН «Зерна» щодо можливостей розвитку соціально-емоційних навичок; визначати сфери навичок СЕН;
- добирати та наскрізно реалізовувати взаємодії Програми СЕН «Зерна» в освітньому процесі початкової та базової школи

відповідно до рівня розвитку соціально-емоційних навичок здобувачів освіти.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- усвідомлення необхідності постійного професійного розвитку, рефлексія власної професійної практики;
- орієнтація на потреби учня, дитиноцентризм, цінність особистості;
- ціннісне ставлення до соціально-емоційного навчання, розвитку соціально-емоційних навичок та підтримки благополуччя вчителів і здобувачів освіти;
- ціннісне ставлення до розвитку соціально-емоційних навичок здобувачів освіти, наскрізної реалізації Програми СЕН «Зерна»;
- ціннісне ставлення до створення сприятливого освітнього середовища для розвитку соціально-емоційних навичок здобувачів підтримки власного благополуччя.

Укладачі програми	Романюк О.В., завідувач відділу раннього розвитку, дошкільної та початкової освіти, доцент кафедри педагогіки, психології та менеджменту освіти Комунального навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів»; Ткаченко Л.П., методист відділу раннього розвитку, дошкільної та початкової освіти, старший викладач кафедри педагогіки, психології та менеджменту освіти Комунального навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів».
Найменування програми	Освітня програма підвищення кваліфікації вчителів початкової та базової (5-6 класи) школи «Діяльнісний підхід у загальній середній освіті в реаліях сьогодення».
Мета програми	Забезпечення неперервного професійного розвитку вчителів закладів загальної середньої освіти із соціально-емоційного навчання та підтримки благополуччя здобувачів освіти й педагогів задля сталості імплементації реформи «Нова українська школа» в умовах воєнного та повоєнного часу; розвиток професійного потенціалу педагогів як системного показника готовності до здійснення інноваційної діяльності, трансформації найновіших досягнень науки й передового педагогічного досвіду, використання кращих методик навчання в практику роботи.
Цільова аудиторія за спеціальністю або за посадою педагогічного працівника	Учителі початкових класів, учителі 5-6 класів закладів загальної середньої освіти.
Обсяг (тривалість), що встановлюється в годинах та/або кредитах ЄКТС	0,26 кредита ЄКТС / 8 год (8 годин – аудиторні)
Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться	Професійні компетентності: А1 Мовно-комунікативна (А1.1, А1.4); А2 Предметно-методична (А2.1); Б1 Психологічна (Б1.1, Б.1.3); Б2 Емоційно-етична (Б2.1); Б3 Компетентність педагогічного партнерства (Б3.1); В2 Здоров'язбережувальна (В2.1); Г1 Прогностична (Г1.1); Д1 Здатність до навчання впродовж життя (Д1.1)
Форма підвищення кваліфікації	Очна, дистанційна
Строки виконання програми	Календарний рік
Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації	Сертифікат про підвищення кваліфікації
Забезпечення розміщення освітньої програми на сайті	сайт: https://www.kristti.com.ua/

Зміст програми

№ з/п	Назва та зміст навчального модуля	Всього годин	Аудиторні		
			Лекції	Семінари	Практичні
МОДУЛЬ І. Соціально-емоційне навчання у фокусі науки та практики		2	1		1
1.1.	Соціально-емоційне навчання як запит сьогодення	1	1		
1.2.	Соціально-емоційне навчання та Програма СЕН «Зерна»	1			1
МОДУЛЬ ІІ. Реалізація Програми СЕН «Зерна» в освітньому процесі початкової та базової школи		6	1		5
2.1.	Зміст та принципи реалізації Програми СЕН «Зерна»	4	1		3
2.2.	Умови успішної реалізації Програми СЕН «Зерна»	2			2

МОДУЛЬ І.

1.1. Соціально-емоційне навчання як запит сьогодення

Соціально-емоційне навчання (СЕН): актуальність та значущість у контексті освіти України. Дослідження поняття «соціально-емоційне навчання». Значення СЕН для розвитку наскрізних умінь та формування академічних знань здобувачів освіти. Актуалізація досвіду педагогів щодо соціально-емоційного навчання.

1.2. Соціально-емоційне навчання та Програма СЕН «Зерна»

Ключова ідея та особливості Програми СЕН «Зерна» від Лабораторії екологічних підходів до соціально-емоційного навчання (EASEL Lab) Гарвардської вищої школи освіти. Розвиток соціально-емоційних навичок та підтримка благополуччя дітей і педагогів.

МОДУЛЬ ІІ.

2.1. Зміст та принципи реалізації Програми СЕН «Зерна»

Особливості реалізації Програми СЕН «Зерна» в освітньому процесі початкової та базової школи. Аналіз активностей Програми СЕН «Зерна» у контексті розвитку соціально-емоційних навичок. Сфери навичок СЕН за Програмою «Зерна»: самоусвідомлення, співпраця, емоційний інтелект, когнітивні навички. Діяльнісний підхід як методологія реалізації Програми СЕН «Зерна».

2.2. Умови успішної реалізації Програми СЕН «Зерна»

Роль педагога під час реалізації Програми СЕН «Зерна». Особливості фасилітації взаємодій за Програмою СЕН «Зерна». Практикум соціально-емоційного навчання. Підтримка благополуччя педагогів засобами Програми СЕН «Зерна». Створення сприятливого освітнього середовища для розвитку соціально-емоційних навичок здобувачів освіти. Ресурси і матеріали для педагогів у межах реалізації Програми СЕН «Зерна».

Рекомендовані джерела

1. Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи. Ухвалено рішенням колегії МОН України №10 від 27.10.2016. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
2. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

3. Закон України «Про повну загальну середню освіту» від 16.01.2020 № 463-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
4. Державний стандарт початкової освіти. Затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 №87 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24.07.2019 № 688). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text>
5. Державний стандарт базової середньої освіти. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#n16>
6. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 13.12.2017 №903-р «Про затвердження плану заходів на 2017-2029 роки із запровадження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа». URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/903-2017-%D1%80>
7. Діяльнісний підхід у школі. Біла книга / Р. Паркер, Б.С. Томсен. The LEGO Foundation, 2019. 75 с. URL: https://drive.google.com/file/d/1XysWzdkQ1cA5L5LW0xMJ4Lof9Ay6RN4L/view?fbclid=IwAR1Rii1sSYsgTSwkQ6C0quoE7TB6UC2uVgoMboQgSB_eC21VoD_KFk3KU68
8. Навчання через гру та діяльнісний підхід: огляд доказів. Біла книга / Дж.М. Зош, Е.Дж. Хопкінс, Х. Дженсен, К. Лю, Д. Ніл, К. Хірш-Пасек, С.Л. Соліс, Д. Вайтбред. The LEGO Foundation, 2017. 39 с. URL: https://drive.google.com/drive/folders/1aBKGkGI607NUMD_LLQpIP5UV6OR_Z_om?fbclid=IwAR2OVqC6KrL_TgYKRvV22yQrVp_ZGaYFVyN9ifgEjwQBaoHnJ2pofKFoaTE
9. Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.08.2024 р. № 1225 «Професійний стандарт «ВЧИТЕЛЬ ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ». URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vchytel-zakladu-zahalnoi-serednoi-osvity>
10. Програма «СЕН «Зерна». EASEL Lab. URL: <https://selkernels.gse.harvard.edu/uk-UA>
11. Adaptation and Efficacy of a Social-Emotional Learning Intervention (SEL Kernels) in Early Childhood Settings in Southeastern Brazil: A Quasi-Experimental Study <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/10409289.2023.2219583>
12. Findings from a Pilot Study of SEL Kernels in Northeast Nigeria <https://rescue.app.box.com/s/alxphggiwun8rkwr2mj3f5704esboeo9>
13. NISSEM Global Briefs Volume III <https://nissem.org/nissem-global-briefs/ngb-vol-iii/>
14. Report Series: Navigating Social and Emotional Learning <https://wallacefoundation.org/report/kernels-practice-sel-low-cost-low-burden-strategies-low-cost-low-burden-strategies>